

Församlingsinstruktion
för
Norra Billings pastorat 2016

Budbärare, skulpturgrupp av konstnären Henrik Allert i Sätters kyrka från 2015.

1) Vad är vi?

Norra Billings pastorat är en del av Svenska kyrkan och består av fyra församlingar: Berg, Frösve, Götlunda och Väring.

Som en organisatorisk del av Svenska kyrkan följer vi kyrkoordningen för Svenska kyrkan så som den för varje tid är fastställd genom Kyrkomötets beslut. Sin teologiska grund som evangelisk-luthersk kyrka har kyrkan – och församlingen – i de bekännelsedokument som finns angivna i KO 1 kap. 1 §.

Svenska kyrkan är en bekännelsekyrka men ingen bekännarekyrka. Ingen avkrävs någon personlig bekännelse för att få tillhöra kyrkan. Samtidigt inbjuds den som vill tillhöra eller redan tillhör kyrkan att växa i tro. Som folkkyrka har vi ett ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen.

Som en del av Skara stift relaterar vi till stiftets vision – ”Tillsammans i Skara stift i ord och handling tala tydligt om Jesus”. Centrum i vår tro är det villkorlösa evangeliet om rättfärdiggörelse av nåd, en rättfärdiggörelse som inte sker genom några gärningar vi utför utan genom vår tro på att Jesus Kristus dog för vår skull på korset. Vi är en gemenskap av förlåtna syndare. På vandringen mot himlen vill vi som församling finnas till för varandra och för våra medmänniskor – på det sätt som vi kan förstå att Kristus vill använda oss i sin tjänst. Främst gör vi detta genom att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission.

I pastoratet och dess församlingars liv och verksamhet skall vi, så långt vi förstår och förmår, hålla oss till det som Jesus Kristus lär oss genom Bibeln.

Följande punkter vill vi särskilt lyfta fram:

- Barn. Vi bejakar Kyrkoordningens ord om att: ”I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet.”
- Tro och tillit till Gud. Församlingen skall erbjuda människor möjlighet att växa i tro och leva i tro.
- Alla människors lika värde. Kyrkan skall vara öppen och rikta sig till alla människor som vistas i församlingen. Detta innebär bl.a. att verksamheten skall vara sådan att alla har möjlighet att delta, oberoende av social och ekonomisk situation eller av funktionsnedsättning.
- Omsorg. Församlingen skall ha en särskild omsorg om svaga grupper i samhället.
- Solidaritet. I församlingens liv skall också ingå att visa solidaritet med medmänniskor runt om i världen som lider nöd, liksom med församlingar som lever under svåra förhållanden.
- Respekt för den enskilde och hans/hennes integritet. Tron och församlingens gemenskap skall vara ett erbjudande till den enskilde, både barn och vuxna, där man visar respekt för en människas egen ståndpunkt.
- Respekt för skapelsen. Vi lever i en jordbruksbygd och hur jorden brukas är viktigt, liksom hur vi i övrigt handskas med den plats Gud satt oss att leva på.
- Kyrkan skall vara en aktiv del i samhället. Kyrkans förankring i hembygden, som bärare av minnen från tidigare generationers liv, är självklar. Men vi vill också vara med och påverka hur dagens och morgondagens samhälle utformas till människors bästa.

- Gemenskap. Mänskligt liv har gemenskap med andra som en nödvändig beståndsdel. Därför skall församlingens liv, inte minst dess gudstjänstliv, erbjuda gemenskap inte bara med Gud utan också med medmänniskor.

- Demokrati. Beslutanderätten i pastorat och församling delas mellan det folkliga självstyret i demokratisk form och den prästerliga ämbetsförvaltningen. Att många får göra sin röst hörd och att beslut så långt det är möjligt tas i samförstånd är viktigt för pastoratets och församlingarnas liv.

2. Var är vi?

Norra Billings pastorat utgör norra delen av Skövde kommun. Pastoratets och församlingarnas storlek 2014-12-31 framgår av nedanstående tabell.

	Antal invånare	Antal kyrkotillhöriga	Andel kyrkotillhöriga
Berg	2684	2079	77,5%
Frösve	2532	2018	79,7%
Götlunda	1744	1357	77,8%
Väring	1512	1248	82,5%
Norra Billings pastorat	8472	6702	79,1%

Befolkningstalet i Norra Billing är relativt stabilt. År 1998 var antalet invånare 8 364. Efter en ökning fram till 2006 har antalet invånare återigen minskat till 8472 år 2014. Till en mindre del påverkas invånarantalet av mängden lägenheter i Tidan som disponeras av Migrationsverket för asylsökande, i skrivande stund ca 100 personer. Nybyggnation av villor sker i mycket begränsad omfattning i Stöpen, av hyresfastigheter eller bostadsrätter inte alls.

Pastoratet har sex mindre tätorter (invånartalen avser 2011): Stöpen (1328), Tidan (913), Timmersdala (851), Väring (556), Lerdala (388) och Ulvåker (252). I övrigt består pastoratet av landsbygd. Gemensamt är att många av invånarna pendlar till arbetet, främst till Skövde. Medelstor industri finns enbart i Timmersdala (Elos), småindustri främst i Tidan med omgivande landsbygd.

När det gäller samhällsservice finns

- låg- och mellanstadieskolor med fritidshem i Lerdala, Timmersdala, Tidan, Väring och Stöpen,
- högstadieskola i Stöpen,
- biblioteksfilialer i Stöpen, Timmersdala och Tidan
- äldreboende i Tidan (Solgården) och Timmersdala (Billingsdal)
- äldreanpassade bostäder i Stöpen och Tidan,
- folktandvård i Stöpen samt
- vårdcentraler i Tidan och Timmersdala.

Boende för asylsökande finns, som angetts ovan, genom Migrationsverkets försorg i Tidans tätort. Ett hundratal boende, både familjer och ensamstående, bor här under asylprocessens gång. I Tidan bor också sådana som redan fått uppehållstillstånd i landet.

Åldersmässigt utmärker sig Frösve som den församling som har flest unga i åldern 0-18 år med 25 % av invånarna (2014) – övriga församlingar har 20-22 %. När det gäller äldre över 65 år har Götlunda högst andel med 23,0 % följt av Berg med 21,2 %, Frösve 19 % och Väring med 16,4 %. Andelen 65+ påverkas tydligt av äldreboendena i Tidan (Götlunda) och Timmersdala (Berg).

I den mån huspriser avspeglar en social skiktning får man bilden av att den västra delen av pastoratet, främst Stöpen och landsbygden i Berg, ligger i det övre skiktet. Lägst ligger då Tidán i nordost, som också ligger längst från kommunens centrum.

Kommunikationsmässigt är det svårt att ta sig med buss mellan pastoratets olika delar. De större vägarna går i nord-sydlig riktning medan pastoratets utsträckning är öst-västlig. Delar av området, som Horns socken, saknar allmänna kommunikationer annat än beställningstrafik.

Våra slutsatser

Det finns inget tydligt centrum i Norra Billings pastorat. Stöpen med sin högstadieskola är det som kommer närmast att vara ett sådant centrum. Det tillsammans med bristen på allmänna kommunikationer gör att pastoratets verksamhet med nödvändighet blir utspridd över ytan.

Mängden barn- och ungdomar 0-18 gör att arbetet bland dessa framstår som angeläget. Likaså ställer andelen 65+ och de båda äldreboendena i Tidán och Timmersdala krav på kyrkans närvaro.

Arbetet bland asylsökande och invandrare är en viktig humanitär och diakonal uppgift. Detsamma gäller det diakonala arbetet bland människor med låg inkomst och risk för utanförskap, främst i den östra delen av pastoratet.

Barnkonsekvensanalys

I Norra Billings pastorat har vi redan nu en väl fungerande barn- och ungdomsverksamhet där deltagarna får vara med och bestämma verksamhetens utformning samt inbjuds till samtal kring tro och liv.

I verksamheten finns många barn med särskilda behov. Många barn tillhör gruppen asylsökande eller har invandrarbakgrund. I båda fallen kan vi möta barnen på ett bra sätt och välkomna dem i grupperna.

Särskilt viktigt är att barnen inbjuds till andakt och gudstjänst. Detta gör vi bland annat genom ett tydligt andaktsmoment när grupperna samlas och i våra familjegudstjänster.

Barn och ungdomar borde ges ytterligare möjlighet att påverka t ex genom att få vara med och utforma våra nya församlingshem.

3. Vad vill vi? Vad ska vi?

Vårt pastorala program omfattar följande delar:

Gudstjänst

Vi vill fira gudstjänst på ett sådant sätt att människor känner sig välkomna och berörda. Den variation som yttrar sig i temagudstjänster och temamässor är viktig som ett komplement till igenkännandet i huvudgudstjänstens mer strikta ordning. Körers och solisters musikaliska medverkan i gudstjänsten är värdefulla. Där så kan ske har ett enkelt kyrkkaffe i kyrkan stor betydelse för att skapa gemenskap och är ett viktigt komplement till mer sällan ordnade kyrkkaffen och kyrkluncher i församlingshemmen.

Utgångspunkten när denna församlingsinstruktion skrivs är att gudstjänsterna firas väl fördelade över församlingskyrkorna, även om vissa används något mera sällan. En pågående diskussion handlar om hur vi skall använda våra kyrkor i framtiden. I Götlunda församling har detta kommit längst, så att antalet gudstjänster i tätorten Tidan (Vads kyrka) ökat på bekostnad av mängden gudstjänster i Götlunda och Flistads kyrkor. Med lyhördhet för berörda sockenbors åsikter vill vi fortsätta samtalet om fördelningen av gudstjänster mellan de olika kyrkorna.

Gudstjänstfirande 17 kap 3§

I församlingarna firas minst en huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag, förutom vid följande tillfällen:

- Krist Himmelsfärds dag
- Annandag Pingst
- Alla Helgons dag
- Söndagen efter Alla Helgons dag
- dessutom maximalt 10 sön- och helgdagar per år,

då istället friluftsgudstjänst, musikgudstjänst, temagudstjänst, temamässa etc firas.

Sammanlysning till gemensam gudstjänst i pastoratet eller kontraktet får ske maximalt 5 sön- och helgdagar per år.

Antal huvudgudstjänster med nattvard 17 kap 5§

Huvudgudstjänst med nattvard firas i minst en av församlingarna varje sön- och helgdag med undantag för

- Första söndagen i advent
- Juldagen
- Palmsöndagen
- Långfredagen
- Kristi Himmelsfärds dag
- Annandag Pingst
- Alla Helgons dag

- Söndagen efter Alla Helgons dag

Därutöver firas mässa i annan form såsom Mässa i Taizé-ton och andra temamässor.

Under 2015 firades totalt 88 mässor i pastoratet varav 55 var i form av huvudgudstjänst. Pastoratet har för avsikt att i varsam takt öka antalet mässor utan att för den skull nedvärdera den fromhets-tradition som är starkt företrädd i bygden och där gudstjänster utan nattvardsfirande för många framstår som ett fullt ut legitimt sätt att fira gudstjänst.

För att kunna uppfylla domkapitlets målsättning att nattvard firas i varje församling varje sön- och helgdag krävs en församlingsreglering där pastoratets fyra församlingar slås samman till en. Om en sådan sammanslagning kommer till stånd bör den ha sin grund i andra orsaker än nattvardsfirandet.

Kyrkomusiker som är organist eller kantor 34 kap 2§

För det kyrkomusikaliska arbetet är det tillfyllest att i pastoratet ha kantorer anställda.

Körer och orkester

Pastoratets fyra kyrkokörer och två Våga sjungakörer är, liksom pastoratsorkestern, primärt inriktade på medverkan i gudstjänsterna.

Kyrkokörer är Bergs kyrkokör, Frösve sångkör, Götlunda kyrkokör och Värings sångkör.

Våga sjungakörerna övar i Berg och i Väring.

Pastoratsorkestern har sin bas i Bergs församling.

Kyrkliga handlingar

Pastoratsbor och övriga kyrkotillhöriga erbjuds möjlighet till de kyrkliga handlingarna i den av pastoratets kyrkor som de själva önskar och där så är möjligt.

Dop

Pastoratet erbjuder särskilda dopgudstjänster på lördagar samt i alla ”vanliga” gudstjänster på söndagar. Dop i hemmet sker efter överenskommelse med enskild präst.

Dopsamtal genomförs så att föräldrarna får påverka val av psalmer, bibelord mm.

Konfirmation

Konfirmationsgudstjänster genomförs antingen med integrerad mässa eller som fristående gudstjänst. Fristående konfirmationsgudstjänst följs av högmässa följande söndag. Plats för respektive gudstjänst väljs beroende på konfirmandgruppens storlek samt med hänsyn till om gruppen är gemensam för flera församlingar.

Vigsel

Vigsel föregås av vigselsamtal, företrädesvis tillsammans med övning i vigselkyrkan. När det gäller musiken är vår inriktning att inspelad musik endast kan förekomma i undantagsfall, och i så fall av själavårdsmässiga skäl. Tjänstgörande kyrkomusiker tillgodoser i görligaste mån brudparets önskemål om in- och utgångsmusik.

I de fall präst känner sig tveksam till brudparets önskemål om gudstjänstens utformning hänskjuts frågan till kyrkoherden.

Begravning

Begravning föregås av besök i sorghuset alternativt samtal per telefon när anhöriga bor långt från pastoratet. När det gäller musiken är vår inriktning att inspelad musik endast kan förekomma i undantagsfall, och i så fall av själavårdsmässiga skäl. Tjänstgörande kyrkomusiker tillgodoser i görligaste mån sorghusets önskemål om in- och utgångsmusik.

Pastoratet i ett ekumeniskt perspektiv.

I gudstjänsterna välkomnas asylsökande oavsett vilken kyrka man tillhört i hemlandet.

Ekumeniska gudstjänster firas tillsammans med de samfund som finns representerade inom pastoratets område. Normalt hålls 2 ekumeniska gudstjänster i Bergs församling, 1-2 ekumeniska gudstjänster i Frösve samt 1-2 ekumeniska gudstjänster i Götlunda församling.

Pastoratets kyrkobyggnader som resurs för att lösa den grundläggande uppgiften.

Pastoratet har 14 kyrkor som är väl underhållna och alla väl lämpade att fira gudstjänst i. Vi behöver fundera över hur vi bäst skall utnyttja dem. Kyrkobyggnaderna har en stark förankring hos sockenborna.

Undervisning

Verksamhet för barn och unga

Vi vill erbjuda föräldrar med spädbarn möjlighet att möta kyrkan och varandra i spädbarnsmusik (en grupp i Stöpen) och i en föräldra-barn-grupp per församling. I verksamheten vill vi ta tillvara det vi lärt oss genom Tala tro-projektet.

Vi erbjuder barn i åldern 4-13 år gruppverksamhet i form av barntimmar (en grupp i Tidan) samt i en miniorgrupp och en juniorgrupp per församling.

Vi vill ha minst en barnkör per församling. Antalet barnkörer anpassas efter hur många barn som vill delta i verksamheten.

Vi vill erbjuda en tonårsgrupp per församling. I skrivande stund finns sådana grupper i Väring, Stöpen och Timmersdala, men vi strävar efter att åter kunna starta en grupp i Tidan.

Vi vill erbjuda en ungdomskör gemensam för pastoratet.

Dopundervisning som föregår konfirmationsgudstjänst 22 kap 5§.

Församlingen följer Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbetet. Aktuell handlingsplan för konfirmandarbetet bifogas församlingsinstruktionen.

Verksamhet bland vuxna

Vi vill erbjuda mötesplatser för lärande och tro. Bibelsamtalsgrupper samlas i Stöpen samt i Vads församlingshem. Församlingsaftnar och liknande arrangemang genomförs i den utsträckning som är möjligt.

Pastoratet som rekryterande miljö.

Vi vill vara en miljö som ger en positiv bild av kyrkan och som främjar rekrytering till tjänst i kyrkan. Vägar till detta är arbete med unga ledare, spelelever, sommarjobb och praktikplatser.

Pastoratet som lärande miljö.

Vi strävar efter att ta vara på erfarenheter av det vi gör och utveckla vår organisation efter det.

Pastoratet som utvecklande miljö för det ideella medarbetarskapet.

Pastoratet strävar efter att på ett bra sätt ta vara på de människor som vill engagera sig i församlingsarbetet. Där sockenråd finns är det öppna möten där var och en som vill får vara med, göra sin röst hörd och ta del i de uppgifter som skall utföras. För kyrkvårdarna ordnas vartannat år ett samråds- och utbildningstillfälle. Arbetet med att rekrytera ideella medarbetare i barn- och ungdomsarbetet koncentreras på att få unga ledare till konfirmandarbetet

Diakoni och mission

Verksamhet bland asylsökande

I samarbete med Röda Korset och Filadelfia genomförs arbete bland asylsökande i Tidän. Förutom att dessa inbjuds till befintliga grupper som barn- och föräldragruppen i Vads församlingshem sker grundläggande undervisning i svenska genomförd av ideella. En halvtidsanställning ansvarar för verksamheten från pastoratets sida.

Dagledigträffar

Fyra dagledigträffar genomförs per termin och församling (tre för Frösve församling). En grupp bestående av två anställda och representanter för resp församling planerar verksamheten. Ansvarig för genomförandet är resp församlingspräst.

Gudstjänster på äldreboenden

På **Billingsdal** i Timmersdala firas gudstjänst två gånger per månad, varav Svenska kyrkan och Timmersdala frikyrkoförsamling svarar för en var. Efter gudstjänsten serveras kyrkkaffe. En gång per termin svarar resp samfund också för en eftermiddagsträff. Här genomförs också **Sång på Billingsdal** två gånger per månad under terminstid.

På **Solgården** i Tidän firas gudstjänst varje vecka där Filadelfia Tidän står för en gudstjänst per månad och Svenska kyrkan för alla övriga.

Hembesök och sjukbesök

Hembesök är en viktig del av arbetet för församlingspräster och i förekommande fall diakon.

Caféverksamhet

Caféverksamhet i Lerdala församlingshem bedrivs av ideella krafter. Caféverksamhet i Stöpengården och i Värings församlingshem anordnas av anställd personal.

Utdelning av blommor till äldre

Födelsedagsfester för de som fyllt 80, 85, 90 eller däröver anordnas en gång per termin för Bergs, Frösve resp Götlunda och Värings församlingar. Utdelning av julblommor till de som är över 80 år sker i samarbete mellan anställda och ideella krafter.

Kyrkvandringar

Kyrkvandringarna i form av en promenad (ca 5 km), fika och en avslutande andakt genomförs 12 gånger maj - augusti. Ideella krafter står för banläggning och fika.

Syföreningar

Syföreningarna är självständiga gemenskaper men samtidigt mycket betydelsefulla för församlingsverksamheten. Varje år firas en gemensam syföreningsdag

Pastoratet som del av den världsvida kyrkan.

Insamlings- och informationsarbetet till förmån för Svenska kyrkans internationella verksamhet och Svenska kyrkan i utlandet har hög prioritet i pastoratet.

Pastoratet i ett interreligiöst sammanhang.

Vi ska visa respekt för andra religioner när vi möter asylsökande och invandrare och när dessa deltar i våra grupper.

Pastoratet tillsammans med andra aktörer.

Vi samverkar på olika sätt med skolor, hembygdsföreningar och idrottsföreningar. Vi välkomnar skolavslutningar, luciatåg med mera där präst medverkar. Tillsammans med hembygdsföreningarna anordnas friluftsgudstjänster. Med en idrottsförening anordnas årligen fotbollsskola.

Pastoratets arbete med att utveckla inkluderande gemenskaper.

Vi strävar efter att öka antalet gudstjänster i Vads kyrka för att möjliggöra för asylsökande och andra nyanlända att fira gudstjänst.

Övergripande

Pastoratets församlingsindelning som resurs för att lösa den grundläggande uppgiften.

Vi ser både för- och nackdelar med nuvarande församlingsindelning. Kravet på huvudgudstjänst i varje församling varje sön- och helgdag är svårt att uppfylla, vilket talar för en annan församlingsindelning. Likaså uttrycks då och då farhågor för att det kan bli svårt att rekrytera kandidater till platserna i församlingsråden. Önskan om lokal anknytning och närhet talar emot en alltför vidsträckt församling.

Verksamhet på andra språk

Gruppen finsktalande är liten i pastoratet liksom de som använder teckenspråk. För verksamhet på teckenspråk hänvisas till stiftsadjunkten för teckenspråkig verksamhet i Skara stift. För verksamhet på finska hänvisas till den finske komministern i Skövde församling. När det gäller verksamhet bland nyanlända hjälper migranter som bott i Tidan under längre tid till med översättning till persiska/farsi, tigriska och arabiska. Bibelläsning på andra språk än svenska förekommer då och då vid gudstjänsterna i Vads kyrka. Samtidigt genomför ideella krafter i form av pensionerade lärare undervisning i svenska för nyanlända så att dessa så snabbt som möjligt får den språkliga anpassning som möjliggör tillgång till arbetsmarknaden och ett liv i det svenska samhället.

Barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys

Barns perspektiv och behov ska beaktas i verksamhetsplanering och budgetarbete. Vår utgångspunkt är att även barn med särskilda behov ska kunna delta i gruppverksamhet och övriga aktiviteter. I personalplaneringen inför varje läsår strävar vi efter en ökad personaltäthet i de fall detta krävs för att alla som vill ska kunna delta.

Ansvarsfördelning kyrkoråd/församlingsråd

Ansvarsfördelningen följer kyrkoordningens obligatoriska fördelning. Komministertjänsterna disponeras så att en präst har ett särskilt ansvar för Bergs församling, en för Frösve församling och den tredje komministern har ett särskilt ansvar för Götlunda och Värings församlingar.

Utvecklingsområden för den kommande fyraårsperioden

Följande områden vill pastoratet prioritera:

- Kommunikation
- Nå och engagera fler i gruppen 18-65 år
- Gudstjänstliv – var och hur
- Församlingsindelning

Denna församlingsinstruktion godkändes av kyrkofullmäktige i Norra Billings pastorat samt av kyrkoherden vid fullmäktiges sammanträde i Timmersdala församlingshem.

Timmersdala den 19 maj 2016

Göran Andersson

kyrkofullmäktiges ordförande

Bengt A Gustavsson

kyrkoherde

Församlingsinstruktionen är utfärdad av Skara domkapitel 2016-08-19